

[Начало](#) > ... > [Предприемане На Съдебни Действия](#) > [Къде И Как](#) > [Правото На Коя Страна Се Прилага?](#)
> Croatia

Правото на коя страна се прилага?

 Хърватия

Съдържание,
предоставено от

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Източници на действащите норми

1.1 Национални правни норми

В Република Хърватия международното частно право се урежда от Закона за международното частно право (*Zakon o međunarodnom privatnom pravu*) (*Narodne Novine* (NN; Официален вестник на Република Хърватия), бр. 101/17), който влезе в сила на 29 януари 2019 г. В Закона за международното частно право се разглеждат частноправните отношения с международно измерение, компетентността на хърватските съдилища и на други органи в тези частноправни отношения с международно измерение и съответните процедурни правила, както и признаването и принудителното изпълнение на чуждестранни съдебни решения. Законът за международното частно право се прилага за частноправни отношения с международно измерение, освен ако те вече не са уредени от обвързващи правни инструменти на Европейския съюз, международни договори в сила в Хърватия и други закони, които са в сила в Хърватия.

1.2 Многостранни международни конвенции

Хагска конвенция от 1954 г. относно гражданския процес

Хагска конвенция от 1961 г. относно стълкновението на закони в областта на формата на завещателните разпоредения

Хагска конвенция от 1971 г. за приложимото право при пътнотранспортни произшествия

Хагска конвенция от 1973 г. за приложимото право при продуктова отговорност

1.3 Основни двустранни конвенции

Въз основа на уведомлението за наследяване Република Хърватия стана страна по редица двустранни международни договори, като например договори за правна помощ, консулски конвенции, договори за търговия и корабоплаване. С някои държави са сключени договори за правна помощ, които съдържат също така норми за уреждането на стълкновения на закони:

Договор с Австрия от 1954 г. за взаимно съдебно сътрудничество, Виена, 16 декември 1954 г.;

Споразумение с България от 1956 г. за взаимна правна помощ, София, 23 март 1956 г.;

Договор с Чешката република от 1964 г. за уреждане на правните отношения по граждански, семейни и наказателни дела, Белград, 20 януари 1964 г.;

Договор с Гърция от 1959 г. за взаимно признаване и изпълнение на съдебни решения, Атина,

18 юни 1959 г.;

Споразумение с Унгария от 1968 г. за взаимна правна помощ.

2 Прилагане на стълкновителни норми

2.1 Задължение на съдията да прилага служебно стълкновителните норми

Съдилищата прилагат международното частно право при правни положения с международно измерение, като използват три метода: стълкновителни норми, особени повелителни норми и специални материалноправни норми.

2.2 Препращане

Член 9 от Закона за международното частно право гласи, че прилагането на правото на държава, посочена в закона, означава прилагането на правните норми, които са в сила в тази държава (но не и на нейните правила относно избора на приложимо право).

2.3 Промяна на критерия за определяне на приложимото право (привръзка)

Промяна на инструментите настъпва, когато фактическото положение, на което се основава критерият на привързване, се промени по време на дадено правоотношение, водейки до промяна на приложимото право. Прилага се същата стълкновителна норма, но обстоятелствата, на които се основава критерият на привързване, са се променили. Такива проблеми възникват само когато изборът на приложимо право се определя от променливи, а не от постоянни критерии на привързване.

В член 21 от Закона за международното частно право е предвидено, че по отношение на придобиването или загубата на вече установено вещно право (право на собственост) върху вещь, която се премества в друга държава, е приложимо правото, съгласно което това вещно право е придобито. Видът и съдържанието на това право е предмет на приложимото право на държавата, в която се намира вещта. Ако не е придобито вещно право върху вещь, която се премества от една държава в друга, обстоятелствата, възникнали в другата държава, също следва да бъдат взети предвид при придобиването или прекратяването на това право.

2.4 Изключения от обичайното прилагане на стълкновителни норми

Следва да се отбележи, че приложимото право съгласно разпоредбите на Закона за международното частно право не се прилага, когато всички обстоятелства сочат, че частноправното отношение има само незначителна връзка с въпросното право и е явно по-тясно свързано с друго право (член 11).

Правните норми на чужда държава, приложими съгласно разпоредбите на Закона за международното частно право, не се прилагат, ако последиците от тяхното прилагане са в явно противоречие с обществения ред в Хърватия (член 12).

Независимо от други разпоредби на Закона за международното частно право съдът може да приложи разпоредба на хърватското право, която се счита за решаваща за защита на обществения интерес на Хърватия, например политическата, социалната и икономическата организация на държавата, до такава степен, че да е приложима за всяка ситуация, попадаща в обхвата на разпоредбата, без оглед на приложимото право. Когато изпълнението на задължение противоречи, изцяло или частично, на разпоредба на правото на чужда държава, в която това задължение трябва да бъде изпълнено, съдът може да признае действието на тази разпоредба. Когато се взема решение за признаване на действието на тази разпоредба, следва да се отчетат естеството, целта и последиците от признаването или непризнаването на нейното действие (член 13).

2.5 Доказване на чуждестранен закон

Съдът или друг орган в Хърватия определя съдържанието на правото на чужда държава служебно (автоматично). Правото на чуждата държава се прилага, както се тълкува в тази държава. Съдът или друг хърватски орган може да потърси информация за съдържанието на чуждото право от

Министерството на правосъдието или от друг орган, както и от експерти или специализирани институции. Страните могат да представят публични или частни документи относно съдържанието на чуждото право. Ако съдържанието на чуждото право не може да бъде установено по нито един от тези начини, се прилага хърватското право. (член 8).

3 Стълкновителни норми

3.1 Договорни задължения и правни действия

Приложимото право към договорни задължения се определя в съответствие с Регламент (ЕО) № 593/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 17 юни 2008 г. относно приложимото право към договорни задължения („Регламент Рим I“), попадащи в неговото приложно поле.

Приложимото право към договорни задължения, изключени от приложното поле на Регламент Рим I (когато приложимото право не е определено от друг акт или от международен договор в сила в Хърватия), се определя съгласно разпоредбите на Регламент Рим I, отнасящи се до такива договорни задължения.

3.2 Извъндоговорни задължения

Приложимото право към извъндоговорни задължения се определя в съответствие с Регламент (ЕО) № 864/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли 2007 г. относно приложимото право към извъндоговорни задължения („Регламент Рим II“).

Приложимото право към извъндоговорни задължения, изключени от приложното поле на Регламент Рим II (когато приложимото право не е определено от друг акт или от международен договор в сила в Хърватия), се определя съгласно разпоредбите на Регламент Рим II, отнасящи се до такива извъндоговорни задължения.

Приложимото право към извъндоговорни задължения, произтичащи от пътнотранспортни произшествия, се определя съгласно Хагската конвенция от 4 май 1971 г. за приложимото право при пътнотранспортни произшествия.

Приложимото право по отношение на отговорността на производителите за дефектни продукти се определя съгласно Хагската конвенция от 2 октомври 1973 г. за приложимото право при продуктова отговорност.

3.3 Правно положение на субекта и негови аспекти, свързани с гражданското състояние (име, местопребиваване, правоспособност и дееспособност)

Към правоспособността и дееспособността на физическо лице е приложимо правото на държавата, чийто гражданин е лицето. Веднъж придобита, дееспособността не се губи поради промяна на гражданството.

Към собственото име на физическо лице е приложимо правото на държавата, чийто гражданин е лицето.

Ако бракът е сключен в Хърватия, съпрузите могат да определят фамилията си в съответствие с правото на държавата, чийто гражданин е единият от тях, или съгласно хърватското право, ако обичайното местопребиваване на поне един от тях е в Хърватия.

Законните представители могат да определят собственото име на дете в гражданския регистър в съответствие с правото на държавата, чийто гражданин е единият от тях, или съгласно хърватското право, ако обичайното местопребиваване на поне един от тях е в Хърватия.

3.4 Установяване на произход, в т.ч. осиновяване

Приложимото право към отношенията между родители и деца се определя въз основа на Хагската конвенция от [19 октомври] 1996 г. за компетентността, приложимото право, признаването, изпълнението и сътрудничеството във връзка с родителската отговорност и мерките за закрила на

децата (Хагската конвенция от 1996 г.).

Приложимото право към отношенията между родители и деца, които не попадат в приложното поле на Хагската конвенция от 1996 г. (когато приложимото право не е определено от друг акт или от международен договор в сила в Хърватия), се определя съгласно разпоредбите на Хагската конвенция от 1996 г., уреждащи такива отношения.

При определяне или оспорване на произход от майката или от бащата се прилага правото, приложимо към момента на образуване на производството, тоест или:

1. правото на държавата, в която е обичайното местопребиваване на детето; или
2. когато това е в интерес на детето, правото на държавата, на която то е гражданин, или правото на държавата, чиито граждани са лицата, чието бащинство или майчинство се определят или оспорват.

По отношение на действителността на признаването на произход от майката или от бащата е приложимо:

1. правото, уреждащо гражданството или обичайното местопребиваване на детето към момента на признаването; или
2. правото, уреждащо гражданството или обичайното местопребиваване на лицето, чието майчинство или бащинство се признава, към момента на признаването.

3.4.1 Установяване на произход

Към условията за осиновяване и прекратяване на осиновяването е приложимо правото на държавата, чиито граждани са осиновяващият и осиновяваното лице към момента на осиновяването.

Ако осиновяващият и осиновяваното лице са граждани на различни държави, към условията за осиновяване и прекратяване на осиновяването кумулативно е приложимо правото на двете държави, на които всеки от тях е гражданин.

Ако осиновяването се извършва съвместно от две лица, към условията за осиновяване и прекратяване на осиновяването, освен правото на държавата на осиновяваното лице, приложимо е също правото на държавата на общото гражданство на осиновяващите. Ако осиновяващите са граждани на различни държави към момента на осиновяването, приложимо е правото на държавата по общото им обичайно местопребиваване. Ако лицата нямат общо обичайно местопребиваване към този момент, приложимо е правото на държавите, чиито граждани са двамата осиновяващи.

Към последиците от осиновяването е приложимо правото на държавата, чиито граждани са както осиновяващите, така и осиновяваното лице към момента на осиновяването. Ако лицата са с различно гражданство към момента на осиновяването, приложимо е правото на държавата по общото им обичайно местопребиваване. Ако лицата нямат общо обичайно местопребиваване към този момент, приложимо е правото на Хърватия, ако едно от тях е гражданин на Република Хърватия. Ако нито осиновяващите, нито осиновяваното лице са граждани на Република Хърватия, приложимо е правото на държавата, чийто гражданин е осиновяваното лице.

По изключение, когато осиновяването в страната на произход на детето не води до прекратяване на съществуващите фактически отношения родител—дете, осиновяването може да бъде трансформирано в осиновяване с такова правно действие, ако страните, институциите и компетентните органи, чието съгласие или разрешение е необходимо за осъществяване на осиновяването, са дали или ще дадат съгласието си за такова осиновяване и когато такова осиновяване е в интерес на детето.

Ако прилагането на чуждото право (въз основа на горното) противоречи на висшия интерес на осиновяваното лице и ако осиновяваното лице или осиновяващият или осиновяващите имат явно потясна връзка с Хърватия, се прилага хърватското право.

3.5 Брак, извънбрачни двойки/фактическо съжителство, партньорства, развод, съдебна раздяла, задължения за издръжка

3.5.1 Брак

Към условията за сключване на брак в Хърватия по отношение на всяко лице е приложимо правото на държавата, чийто гражданин е то към датата на сключване на брака. Брак не се сключва, ако е в явно противоречие с общественения ред в Хърватия.

Към формалните условия за брак, сключен в Хърватия, е приложимо правото на Хърватия.

Бракът, сключен в чужда държава, се признава, ако е сключен съгласно правото на тази държава.

Когато брак между лица от един и същ пол е сключен в чужда държава, той се признава за гражданско партньорство, ако съответства на разпоредбите на правото на държавата, в която е сключен.

По отношение на действителността на брака е приложимо правото на мястото, където е сключен бракът.

Към развода е приложимо правото, избрано от съпрузите. Съпрузите могат да изберат приложимото право от една от следните възможности:

1. правото на държавата, в която и двамата имат обичайно местопребиваване към момента, в който избират приложимото право; или
2. правото на държавата, в която е било последното им общо обичайно местопребиваване, ако обичайното местопребиваване на едно от тях все още е в тази държава; или
3. правото на държавата, на която поне един от тях е гражданин към момента, в който избират приложимото право; или
4. правото на Хърватия.

Споразумението относно приложимото право, посочено в точка 1 по-горе, трябва да бъде сключено в писмена форма. То може да бъде сключено или изменено най-късно до образуване на производството за развод.

Ако съпрузите не са избрали приложимо право (съгласно член 36 от Закона за международното частно право), към развода е приложимо:

1. правото на държавата, в която и двамата съпрузи имат обичайно местопребиваване към момента на образуване на производството за развод; или
2. правото на държавата, в която е било последното им общо обичайно местопребиваване, ако обичайното местопребиваване на едно от тях все още е в тази държава; или
3. правото на държавата, чиито граждани са двамата съпрузи към момента на образуване на производството за развод; или
4. правото на Хърватия.

3.5.2 Извънбрачни двойки/фактическо съжителство и партньорства

Към встъпването в житейско (гражданско) партньорство и прекратяването на такова партньорство в Хърватия, установено посредством вписване в регистъра на житейските партньорства, е приложимо хърватското право.

Регистрираните житейски партньорства на лица от един и същ пол, сключени в друга държава, се признават в Хърватия, ако са установени съгласно правото на тази държава.

Към встъпването в житейско партньорство и прекратяването на такова партньорство е приложимо правото на държавата, с която житейското партньорство е или, ако е прекратено, е било най-тясно

свързано.

3.5.3 Развод и съдебна раздяла

Към развода е приложимо правото, избрано от съпрузите. Съпрузите могат да изберат приложимото право от една от следните възможности:

1. правото на държавата, в която и двамата съпрузи имат обичайно местопребиваване към момента, в който избират приложимото право; или
2. правото на държавата, в която е било последното им общо обичайно местопребиваване, ако обичайното местопребиваване на едно от тях все още е в тази държава; или
3. правото на държавата, на която поне един от тях е гражданин към момента, в който избират приложимото право; или
4. правото на Хърватия.

Споразумението относно приложимото право се сключва в писмена форма. То може да бъде сключено или изменено най-късно до образуване на производството за развод.

Ако съпрузите не са избрали приложимо право (съгласно член 36 от Закона за международното частно право), към развода е приложимо:

1. правото на държавата, в която и двамата съпрузи имат обичайно местопребиваване към момента на образуване на производството за развод; или
2. правото на държавата, в която е било последното им общо обичайно местопребиваване, ако обичайното местопребиваване на едно от тях все още е в тази държава; или
3. правото на държавата, чиито граждани са двамата съпрузи към момента на образуване на производството за развод; или
4. правото на Хърватия.

3.5.4 Задължения за издръжка

Приложимото право към задълженията за издръжка се определя съгласно Хагския протокол от 23 ноември 2007 г. за приложимото право към задължения за издръжка.

3.6 Режи́ми на имуществени отношения

Приложимото право към отношенията между съпрузи се определя съгласно Регламент (ЕС) 2016/1103 на Съвета от 24 юни 2016 г. за изпълнение на засиленото сътрудничество в областта на компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи.

3.7 Завещания и наследяване

Приложимото право към наследяването се определя съгласно на Регламент (ЕС) № 650/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения и приемането и изпълнението на автентични актове в областта на наследяването и относно създаването на европейско удостоверение за наследство (ОВ L 201, 27.7.2012 г.).

Приложимото право по отношение на формата на завещателните разпореждания се определя съгласно Хагската конвенция от 5 октомври 1961 г. относно стълкновението на закони в областта на формата на завещателните разпореждания.

3.8 Недвижимо имущество

Към вещните права върху вещи е приложимо правото на мястото, където се намира въпросната вещ.

3.9 Несъстоятелност

По отношение на несъстоятелността се прилага Регламент (ЕС) 2015/848 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 г. относно производството по несъстоятелност (преработен текст).

■ Последна актуализация: 06/02/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.